

VELMU

vedenalaisen meriluonnon
monimuotoisuuden inventointiohjelma

**Vedenalaisen meriluonnon
monimuotoisuuden inventointiohjelma**

Velmu

**Toimintasuunnitelma vuodelle
2026**

25.2.2026

Lyhenteet

Blue-ZAN	Increasing climate resilience of Zanzibar with integrated marine management and sustainable blue economy -hanke
BSAP	<i>Baltic Sea Action Plan</i> , Helsingin komission Itämeren suojelun toimenpideohjelma
CBD	<i>Convention on Biological Diversity</i> , biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus
CoastalBioMon	Rannikon elinympäristöjen monimuotoisuuden seuranta nopeasti muuttuvassa maailmassa – vedenalaiseen maisemaan vaikuttavat tekijät ja prosessit -hanke
COP	Osapuolikokous, <i>Conference of Parties</i>
DNASense	From gene to landscapes: development of environmental impact assessment tools for marine biodiversity monitoring using eDNA and remote sensing techniques, Biodiversa+ -hanke
EBOCC	European Biodiversity Observation Coordination Centre
EBSA	Ecologically or Biologically Significant Marine Area
eDNA	ympäristö-DNA
EMKVR	Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto
EMMA	Suomen ekologisesti merkittävä vedenalainen meriluontoalue
EUBI	EU:n biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen laji- ja luontotyyppitavoitteiden toimeenpanon tuki ja tietopohjan parantaminen -hanke
GTK	Geologian tutkimuskeskus
HELCOM	Baltic Marine Environment Commission, Itämeren suojelukomissio
HIDDEN	<i>Habitat Investigation in Diverse and Dynamic Estuarine Networks</i> , Interreg Aurora -hanke
KASMERI	<i>Kansallinen ennallistamissuunnitelma – Teemaryhmä 2: Meriluonto</i> -hanke
KOKASU	<i>Kohti kattavaa suojelualueverkostoa</i> -hanke
LAPELY	Lapin ELY-keskus
LiD	Lintudirektiivi
LIFE IP BIODIVERSEA	<i>Enhancing the marine and coastal biodiversity of the Baltic Sea in Finland and promoting the sustainable use of marine resources</i> , LIFE IP -hanke
LuD	luontodirektiivi
Luke	Luonnonvarakeskus
LUOMERI	<i>Luontoposiitivinen Saaristomeri: kohti meriluonnon seurantaa</i> -hanke
LVV	Lupa- ja valvontavirasto
MAIA	<i>Mapping and Assessment for Integrated ecosystem Accounting</i> -H2020-hanke
MSFD	meristrategiapuitedirektiivi
MH	Metsähallitus; tässä dokumentissa: Metsähallituksen Luontopalvelut
MMM	maa- ja metsätalousministeriö
OBAMA-NEXT	<i>Observing and Mapping Marine Ecosystems – Next Generation Tools</i> –hanke
Ocean Act	<i>Ocean Pact</i> in perustuva EU:n valtamerisäädös, valmisteilla
Ocean Pact	EU:n Eurooppalainen valtamerisopimus 2025
PEMMA	Paikallisesti ekologisesti merkittävä vedenalainen meriluontoalue
PROTECT BALTIC	Enabling comprehensive effective and efficient protection and restoration measures for a resilient Baltic Sea ecosystem -hanke
PV	Puolustusvoimat
SeaMoreEco	<i>Seamless monitoring, restoration and conservation in the northern Gulf of Bothnia</i> , Interreg Aurora -hanke
SOS	Centre for Sustainable Ocean Science, Åbo Akademi
Syke	Suomen ympäristökeskus
VASAB	<i>Vision and Strategies around the Baltic Sea</i> ; Itämeren hallitustenvälinen merialuesuunnitteluverkosto
Velmu	Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelma
YM	ympäristöministeriö
ÅA	Åbo Akademi
30 by 30	EU:n biodiversiteettistrategiassa esitetty tavoite, jonka mukaan 30 prosenttia EU-valtioiden maa- ja meripinta-alasta tulee suojella vuoteen 2030 mennessä

Sisälllys

Lyhenteet	1
Sisälllys	2
1. Lähtökohdat	3
Velmu 2004–2025.....	3
Velmun itsearvio ja Tiekartta 2026–2035	3
2. Velmun organisaatio	4
3. Tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2026	4
3.1. Mahdollistavat toimenpiteet	4
Koordinaatio, seuranta ja raportointi.....	4
Tietotarpeiden määrittely	5
Menetelmäkehitys.....	5
Puuttuvan tiedon keruu.....	6
Tiedon hallinta	6
3.2. Vaikuttavat toimenpiteet.....	7
Tiedon jalostus ja käyttö.....	7
Tiedon vieminen käyttäjille, tiedolla vaikuttaminen ja viestintä.....	8
4. Rahoitus ja voimavarat	9
Liite 1. Velmun vuoden 2026 inventointien toiminta-alueet	10

Mats Westerborn / Metsähallitus

1. Lähtökohdat

Velmu 2004–2025

Velmu kartoittaa vedenalaisen luonnon monimuotoisuutta koko Suomen merialueella ja tukee pitkäjänteisesti meriluonnon suojelua ja kestävää käyttöä sekä merialuesuunnittelua. Velmun tuloksia käytetään EU-direktiivien, EU:n biodiversiteettistrategian ja Ocean Pactin, YK:n monimuotoisuussopimuksen sekä Helcomin toimenpideohjelman toimeenpanoon ja raportointiin.

Ensimmäisen vaiheen Velmu-työllä (2003–2016) saavutettiin yleiskuva Suomen merialueen lajien ja luontotyyppien levinneisyydestä. Vuodesta 2017 kenttätoimintaa jatkettiin kohdennetusti ja tiedon jalostuksessa panostettiin meren suojelun ja kestäväen käytön tukeen sekä biodiversiteettiin liittyvien kansainvälisten ympäristösopimusten ja kansallisten tarpeiden täyttämiseen.

Vuonna 2018 julkaistiin ensimmäinen Zonation-ohjelmalla laadittu Suomen meriluonnon arvokartta. Arvokarttaa käytettiin 87 Suomen ekologisesti merkittävän vedenalaisen meriluontoalueen (EMMA) kuvaukseen, ja näitä käytettiin Suomen merialuesuunnitelman 2030 tausta-aineistoina. Velmu-aineistoja käytettiin myös määrittelemään alueet, joille merituulivoimaa voitaisiin sijoittaa kestävästi.

Vuonna 2021 toteutettiin Velmun ensimmäinen alueellisesti keskitetty kartoitus, Meriluonto 2021 -kampanja, jossa pääkaupunkiseudulta tunnistettiin 24 meriluonnon arvoaluetta (paikallis-EMMAT eli PEMMAT). Tiedolla tuettiin mm. Helsingin uuden suojeluohjelman¹ toteuttamista. Vuonna 2022 Velmu keskittyi uhanalaisten lajien etsintään. Vuonna 2022 käynnistyi myös BIODIVERSEA LIFE IP -hanke, joka nojaa vahvasti Velmun osaamiseen. BIODIVERSEAssa käsitellään Velmun teemojen lisäksi mm. ennallistamista, merilintuja ja vieraslajeja sekä meriluonnon uhkia, kuten muoviroskien kertymistä ja vedenalaista melua.

Vuonna 2023 ja 2024 kartoitettiin laguuneja, jotka on tunnistettu luontotyyppiä, jonka tilaa on mahdollista parantaa vuoteen 2030 mennessä, sekä vedenalaisia hiekkasärkkiä ja harjusaarten vedenalaisia osia. Lisäksi kehitettiin indikaattoreita, joiden avulla toimenpiteitä voidaan kohdentaa luontotyyppien tilan parantamiseen. Vuonna 2024 juhlittiin myös Velmun 20-vuotista työtä, lanseeraamalla uudistettu karttapalvelu ja lisäämällä kansalaisten tietämystä vedenlaisesta meriluonnosta.

Vuoden 2025 toimilla toteutettiin EU:n biodiversiteettistrategiaa ja tuettiin BIODIVERSEAssa tuotettua Suomen merensuojelualueverkoston kehittämisen tiekarttaa vuoteen 2030. Velmu-aineistoon nojaavilla KASMERI- ja LUOMERI-hankkeilla tuettiin EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanoa, mm. määriteltiin luontotyyppiyhdistelmien suotuisat viitealat (SVA²) ja arvioitiin, miten suuria pinta-aloja kutakin luontotyyppiyhdistelmää tulee ennallistaa ja palauttaa. Vuonna 2025 toteutettiin myös Saaristomeri-PEMMA-kampanja, jolla tunnistetaan Saaristomeren monimuotoisuuden huippualueet. Tulosten käsittelyä ja aluerajauksia jatketaan vuonna 2026 yhdessä Saaristomeren kuntien ja paikallisten asiantuntijoiden kanssa.

Velmun itsearvio ja Tiekartta 2026–2035

Vuonna 2025 laadittiin Velmun itsearvio ja Tiekartta 2026–2035. Velmun onnistumisiin on kuulunut aineistojen kustannustehokas kerääminen ja jalostaminen päätöksentekoa tukeviksi tuotteiksi. Suojelusuunnitelun ja merialuesuunnittelun tuki, EMMAt ja PEMMAT sekä Meren aarteet -kirjat ovat olleet tulosten kohokohtia. Onnistunut siirtyminen kohdennettuun työhön sekä joustava reagointi ajankohtaisiin tarpeisiin koettiin tärkeiksi jatkossakin.

Itsearviossa kehityskohteiksi nostettiin mm.: (1) Aineistojen keruun ja jalostamisen suunnitelmallisuus 3-5 v. perspektiivillä; (2) menetelmäpaletin monipuolistaminen, ml. droonit, satelliittitulkinnat, eDNA; (3) maa-meri-vuorovaikutuksen huomiointi ja ennallistamisen tuki; (4) monimuotoisuusseurannan kehittämisen tuki; (5) vedenalaisten ja ranta-aineistojen yhteistarkastelut; (6) koko ravintoverkon tarkastelut, ml. selkärangat-

¹ https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/asuminen-ja-ymparisto/luonto/Luonnonsuojeluohjelma_uusin_2021.pdf

² SVA tarkoittaa luontotyyppin sellaista kokonaispinta-alaa, joka katsotaan välttämättömäksi luontotyyppin ja sen lajien pitkän aikavälin elinkelvoinisuuden ja sen luontaisen levinneisyysalueen kaikkien merkittävien ekologisten vaihtelujen varmistamiseksi. (Ennallistamisasetus, Artikla 3, kohta 8).

tomat ja kalat; (7) ilmastonmuutoksen huomiointi suojelussa ja alueiden käytön suunnittelussa; sekä (8) tekoälyn mahdollisuuksien ulosmittaaminen aineistojen käsittelyssä ja tulkinnassa. Tämä toimintasuunnitelma aloittaa näiden linjausten toimeenpanon.

2. Velmun organisaatio

Velmuja johtaa ympäristöministeriö yhdessä ohjausryhmän kanssa. Suomen ympäristökeskus vastaa Velmu-ohjelman koordinaatiosta. Velmun operatiivista toimintaa johtaa koordinaattori yhdessä Velmuja toteuttavien laitosten ja tärkeimpien sidosryhmien edustajista koostuvan projektiryhmän kanssa.

Velmun toiminta on jaettu tiedon hankinnan toimintaketjun osiin, jotka ovat:

1. Tietotarpeiden ja tutkimuskysymysten määrittely
2. Menetelmien valinta ja menetelmäkehitys
3. Puuttuvan tiedon keruu
4. Tiedon hallinta
5. Tiedon jalostus
6. Tiedon vieminen käyttäjille; tiedolla vaikuttaminen ja viestintä

Kaikkiin työvaiheisiin kuuluu myös (i) koordinaatio, seuranta ja raportointi sekä, pääosin ulkopuolisella rahoituksella, (ii) koulutus ja osaamisen varmistaminen, (iii) tutkimus sekä (iv) innovaatiot ja vienti.

3. Tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2026

Vuoden 2026 toimet jatkavat EU:n biodiversiteettistrategian toteuttamista ja kansallisiin meriluontoon liittyviin tietotarpeisiin vastaamista. Toiminnan painopisteet 2026 ovat:

- Käytetään Velmu-aineistoja ennallistamistoimenpiteiden kohdentamisen arviointiin
- Laaditaan uusi pohjasubstraattimalli, jonka avulla suunnataan tulevia kartoituksia
- Laaditaan uusia kalantuotantoalueita kuvaavia malleja ja tutkitaan Suomen merialueen ahvenkannan genetiikkaa

3.1. Mahdollistavat toimenpiteet

Koordinaatio, seuranta ja raportointi

Koordinaatio ohjaa Velmun toimintaa ja varmistaa toiminnan tavoitteiden saavuttamisen. Koordinaation toimia vuonna 2026 ovat mm.:

Tehtävä	Tavoite 2026	Vastuutaho	Aikataulu
K1. Koordinoidaan Velmun toimintaa. Laaditaan Velmun toimintasuunnitelmat ja vuosiraportit. Ohjataan 2026 kartoitusten suunnittelua ja tulosten analyysiä sekä varmistetaan lopputuotteiden hyödyllisyys päätöksenteossa. Varmistetaan Velmun toiminnan yhteensopivuus ja synergistisyys BIODIVERSEA LIFE IP:n kanssa. Arvioidaan tavoitteiden toteumia ja sopeutetaan suunnitelmia.	Toiminta suunnitelmien mukaista. Toimintasuunnitelma 2026 ja toimintakertomus vuodelta 2025 laadittu ja hyväksytty ohjausryhmässä. Toimintasuunnitelman 2027 luonnos laadittu. Kartoitukset ja tulosten analyysit ohjattu suunnitellusti. Koordinoitu Velmun ja BIODIVERSEAN toiminnat. Ohjausryhmä toteaa Velmu-toiminnan olleen tuloksellista ja kustannustehokasta.	Syke, yhteistoiminnassa ympäristöministeriön ja projektiryhmän kanssa	
K2. Aloitetaan Velmun pitkän ajan toiminnan määrittely Velmun tiekartan tavoitteiden pohjalta.	Toiminnan suuntia käsitelty projektiryhmässä ja kriittisiä toimintoja alettu suunnittelemaan.	Syke ja YM	

Tehtävä	Tavoite 2026	Vastuutaho	Aikataulu
K3. Huomioidaan valtion aluehallinnon uudistus ja kehitetään alueellista Velmu-yhteistyötä.	Varmistetaan saumaton alueellisen yhteistyön jatkuminen valtion aluehallinto-uudistuksen jälkeen. Varmistetaan alueellinen edustus Velmun projektiryhmässä.	Syke ja YM	
K4. Jatketaan ULMOn (aiemmin "Avo-meri-Velmu") suunnittelua yhdessä Velmu partnereiden kanssa.	ULMOn toiminta- ja rahoitussuunnitelma laadittu ja rahoituksesta ja toiminnasta neuvoteltu ministeriöiden ja toteuttavien laitosten johtojen kanssa.	Syke ja YM	

Tietotarpeiden määrittely

Velmu tuottaa tietoa meren monimuotoisuutta ja suojelua koskevaan päätöksentekoon sekä merialueiden käytön kestävyuden parantamiseen.

Tehtävä	Tavoite 2026	Vastuutaho	Aikataulu
T1. Seurataan kansallisen ja kansainvälisen meripolitiikan kehittämistä, uusien tietotarpeiden tunnistamiseksi, mukaan lukien ennallistamisasetus ja Ocean Pact/Act.	Tilannekatsaukset ja toiminnan suunnittelu projektiryhmän kesken	YM ja Syke	
T2. Arvioidaan Velmun nykyinen vaikuttavuus	Vaikuttavuusarvio	Syke ja YM	
T3. Huomioidaan biodiversiteettistrategian, ennallistamisasetuksen ja merialuesuunnittelun vaatimat tietotarpeet ja laaditaan aineistojen keruu- ja analyysisuunnitelma vuosille 2027–2029	Suunnitelma laadittu	Syke ja MH	
T4. Selvitetään koneoppimisen (AI:n) mahdolliset sovellukset Velmussa	Velmun AI-strategia	Syke	
T5. Määritellään tila-arvioiden (mm. meri- ja luontodirektiivit, uhanalaisuusarviointit) tietotarpeet niihin liittyvien kartoitusten määrittelemiseksi	Tiedustelu eliöryhmien (makrolevät, kasvit, vesihyönteiset, äyriäiset ja nilviäiset sekä Itämeren luontotyyppit) tietotarpeista.	MH	

Menetelmäkehitys

Määritetään kustannustehokkaimmat menetelmät, joilla Velmun tietotarpeet saadaan täytettyä. Vuonna 2026 tarkastellaan erityisesti

Tehtävä	Tavoite 2026	Vastuutaho	Aikataulu
M1. Arvioidaan kenttämenetelmien ajanmukaisuus, kehitetään laitteistoa ja menetelmiä, varmistetaan uusien aineistojen laatu. Päivitetään menetelmäopas.	Sisäinen katsaus uusista kenttämenetelmistä perustuen vuoden 2026 kartoitukseen. Uusia tarvittavia menetelmiä kehitetty ja ajettu sisään. Uusien aineistojen vertailtavuus vanhoihin varmistettu. Menetelmäopas päivitetty.	MH ja kaikki toimijat	

Tehtävä	Tavoite 2026	Vastuutaho	Aikataulu
M2. Arvioidaan kartoitusmenetelmien kyky havaita harvalukuiset tai satunnaiset lajit, esim. DD-lajit; kehitetään menetelmiä tarvittaessa. Toimitetaan mikäli erillisrahoitus työhön myönnetään.	Selvitys eDNA menetelmän soveltuvuudesta pohjayhteisöjen kartoituksissa.	ÅA	
M3. Hyödynnetään backscatter-kaikuaineistoja ja geomorfologiatietoja substraattimallinnuksessa (BIODIVERSEA-rahoituksella).	Parannettu substraattimalli.	GTK	
M4. Päivitetään ahvenen, hauen ja kuhan lisääntymisaluemallit (MMM rahoituksen turvin)	Suunnitelma ahven-, hauki- ja kuhamallien päivittämiselle.	Luke	
M5. Laaditaan fladojen paikkatietomalli (ahven kattavuus, tarkkuus ja resoluutio) (MMM rahoituksella).	Uuden fladamallin kehittäminen aloitettu.	Luke	
M6. Rannikon ahventen genotyyppien selvitys ja analyysi (Lukun rahoituksella).	Rannikon ahventen geneettisen monimuotoisuuden selvitys.	Luke	

Puuttuvan tiedon keruu

Kerätään puuttuva tieto kustannustehokkaasti. Tähdätään kokonaisnäkemykseen meriluonnon monimuotoisuudesta.

Tehtävä	Tavoite 2026	Vastuutaho	Aikataulu
P1. Toteutetaan kohdennetut kartoitukset uhanalaisuusarviointien tietotarpeisiin ja suojelualueverkoston laajentamiseen.	Biologiset inventoinnit toteutettu suunnitelman mukaisesti. Uutta tietoa saatu erityisesti uhanalaisista ja puutteellisesti tunnetuista eliöryhmistä. Aineistot viety LajiGISiin ja muihin tietokantoihin.	MH, Pohjois-Suomen elinvoimakeskus	

Tiedon hallinta

Kerätään tieto toimiviin tietojärjestelmiin. Varmistetaan tiedon jakelu ja tiedon saannin helppous.

Tehtävä	Tavoite 2026	Vastuutaho	Aikataulu
H1. Ylläpidetään Velmu-tietoa LajiGIS-järjestelmässä (ja sen seuraajassa); edistetään aineistojen yhteiskäyttöä ja saatavuutta organisaatioiden välillä; varmistetaan Velmu-tiedon siirto kansainvälisiin järjestelmiin.	Velmun tieto on luotettavasti tallennettu ja helposti saatavilla sekä Velmun että sidosryhmien käyttöön. Huomioidaan puolustusvoimien näkemykset pohjakartoitusaineistojen julkisuudesta.	MH ja Syke	
H2. Ylläpidetään, päivitetään ja kehitetään karttapalvelua ja siinä olevia aineistoja.	Karttapalvelun ylläpito ja 2 päivitystä (toukokuussa ja marraskuussa).	Syke	
H3. Ylläpidetään ja päivitetään luontotyyppi aineistoja ja malleja (LD-, Lutu- ja Eunis-luontotyytit).	Tuetaan sidosryhmiä ja mallikehityksen tarpeita.	Syke, MH, Rannikon elinvoimakeskukset	

3.2. Vaikuttavat toimenpiteet

Tiedon jalostus ja käyttö

Jalostetaan tietoa määriteltyjen tietotarpeiden ja tutkimusongelmien ratkaisemiseksi. Osalle tehtävistä haetaan aktiivisesti ulkopuolista hankerahoitusta.

Tehtävä	Tavoite 2026	Vastuutaho	Aikataulu
J1. Saaristomeri-PEMMA: jalostetaan uudet aineistot paikkatiedoksi ja järjestetään työpajoja sidosryhmien kanssa. Määritellään PEMMAT yhteistyössä sidosryhmien kanssa. laaditaan PEMMA-kuvaukset (pääosin YM:n erillisrahoituksella.)	Saaristomeri-PEMMA:n työpajat pidetty ja PEMMAT rajattu yhdessä saaristokuntien ja paikallisten asiantuntijoiden kanssa. PEMMA-kuvaukset laadittu.	Syke, MH, Lounais-Suomen elinvoimakeskus	
J2. Sovelletaan kaukokartoitusmenetelmiä vedenalaisten habitaatien tunnistamiseen (BIODIVERSEAn ja HIDDEN-InterReg-hankkeen rahoituksella).	Satelliittikuvia (Sentinel-2- ja WorldView) käytetty matalan veden vyöhykkeen pohjan laadun, syvyyden ja kasvillisuusalueiden tunnistamiseen sekä ihmispaineiden kvantifointiin; droonikuvia käytetty kasvillisuusalueiden tunnistamiseen.	Syke, GTK, MH	
J3. Laaditaan 30 by 30 -ratkaisun prosentti- ja aluerajausehdotukset (yhdessä BIODIVERSEAn hankkeen kanssa).	Suojelua tarvitsevat alueet määritelty valtion, kuntien ja yksityisten maanomistajien vesialueilla, käyttäen uusimpia Velmu-aineistoja. Lopputuotteet toimitettu ympäristöministeriölle; varmistettu, että tiedot ovat maakuntien LUMO-ohjelmien käytettävissä.	Syke, MH	
J4. Laaditaan malli merisuojeluohjelmalle, Merisuojelutiekartan mukaisesti (yhdessä BIODIVERSEAn hankkeen kanssa).	Malli merisuojeluohjelmalle	YM, Syke ja MH	
J5. Mallinnetaan ja kuvataan Suomelle uusi luontotyyppi (ajoittain veden alla olevat mutapohjat).	Aineistot, kuvaus ja tieteellinen artikkeli uudesta luontotyypistä	Syke ja MH	
J6. Jatketaan 2021 aloitettua merellisten luontotyyppien tilaa kuvaavien indikaattoreiden kehitystä (pääosin BIODIVERSEAn hankkeen rahoituksella).	Velmun ja BIODIVERSEAn laguunikartoituksia hyödynnetty kasvillisuuspeitteisten pehmeiden pohjien indikaattorikehityksessä ja kovien pohjien indikaattorikehityksessä	Syke, ÅA ja MH	
J7. Tehdään Velmu-aineistoihin perustuvia laji- ja luontotyyppianalyysjä sekä mallinnusta ennallistamisen alueellisen kohdentamisen ja toimenpidemäärittelyn tueksi (pääosin muulla rahoituksella).	Tuotettu aineistoja ennallistamisen alueelliseksi kohdentamiseksi; tuettu toimenpiteiden määrittelyä	Syke	
J8. Edistetään Velmun aineistojen tutkimuskäyttöä kansallisissa ja kansainvälisissä meriluonnon monimuotoisuutta ja kestäväää käyttöä selvittävissä hankkeissa. Julkaistaan Velmu-aineistoista tehtyjä tutkimuksia. (Pääosin muulla rahoituksella.)	Velmun-aineistoja käytetty tutkimuksessa, esim. projekteissa BIODIVERSEAn, OBAMA-NEXT, HIDDEN, DNASense, PROTECT BALTIC, EUBI, EBOCC. Tieteellisiä julkaisuja saatu hyväksytyä.	Syke, Luke, GTK, ÅA	
J9. Haetaan ulkopuolista tutkimusrahoitusta, jolla tuetaan Velmu-aineistoihin perustuvaa tutkimusta, opinnäytetöiden tekemistä ja tulosten julkaisua.	Rahoitushakemuksia laadittu ja lähetetty eri rahoittajille.	Kaikki toimijat	

Tiedon vieminen käyttäjille, tiedolla vaikuttaminen ja viestintä

Syötetään Velmu-tietoa politiikkaprosesseihin, tutkimukselle, sidosryhmien käyttöön ja kansalaisille.

Tehtävä	Tavoite 2026	Vastuutaho	Aikataulu
V1. Jatketaan monipuolista viestintää meriluonnosta. Vahvistetaan Velmun brändiä. Kehitetään velmun viestintää yhteistyössä BIODIVERSEA-hankkeen kanssa.	Velmun tuloksista viestitty laajasti. Kansalaiskasvatusta meriluonnoston monimuotoisuuteen liittyen jatkettu: yleisötapahtumat, valokuvanäyttely, uutiset, uutiskirjeet, julkaisut, infotaulut, pelit, nettisivut, some-aktiivisuus. Erillisrahoitusta viestintään haettu.	Kaikki toimijat	
V2. Laaditaan Saaristomeri-PEMMAan liittyviä uutisia/tiedotteita ja viestitään toiminnasta esim. tapahtumien ja some-kanavien kautta.	Saaristomeri-PEMMAsta ja sen tuloksista viestitty yhteistyössä Turun kaupungin ja Saaristomeri-kuntien kanssa.	Syke ja MH	
V3. Toteutetaan 2 Velmu-webinaaria vuonna 2026 ja valmistellaan seminaaria vuodelle 2027.	Webinaarit pidetty suunnitellusti ja niiden avulla tavoitettu sidosryhmiä.	Syke organisoii, kaikki osallistuvat järjestelyyn	
V4. Aloitetaan Meriverkon integrointi Velmuun. (Pääsääntöisesti BIODIVERSEAn rahoituksella.)	Velmu organisoii Meriverkon tapahtumia.	YM, Syke	
V5. Viedään Velmu-tietoa ruoppausten ohjaukseen.	Velmu-tieto huomioitu ruoppausten ohjeistuksessa (Pienruoppaus-OHKE).	YM, Syke	
V6. Opastetaan ympäristöasiantuntijoita ja meriluontotiedon käyttäjiä löytämään, ymmärtämään ja käyttämään Velmu-dattaa. Järjestetään meriluontoon liittyviä seminaareja ja koulutuksia. Tarjotaan tilannekohtaista neuvontaa.	Aluehallinnon viranomaiset, aluesuunnittelijat ja muut asiantuntijat ja sidosryhmät käyttävät karttapalvelua ja muuta Velmu-aineistoa päätöksenteossa.	Lounais-Suomen elinvoimakeskus, Syke	
V7. Toimitaan aktiivisesti meriluonnoston monimuotoisuutta käsittelevissä politiikkaprosesseissa (CBD, EU, HELCOM, merenhoitosuunnitelma); viedään tietoa ja Velmun menetelmiä järjestöihin, organisaatioihin ja muille sidosryhmille (pääosin muulla rahoituksella).	Osallistuttu kokouksiin ja työryhmiin (esim. CBD, HELCOM, HELCOM-VASAB, MHS). Velmu-menetelmiä, aineistoja ja lopputuotteita esitelty kansallisissa ja kansainvälisissä kongresseissa ja tapahtumissa.	Kaikki toimijat	
V8. Velmu sivuava meren monimuotoisuuden tutkimusta ja kartoitusta koskeva esitelmointi ja luennot (pääosin muulla rahoituksella).	Velmu sivuavat kurssit, luennot ja esitelmointi opiskelijoille, ympäristöasiantuntijoille, opettajille ja sidosryhmille, esim. ÅA:n merialuesuunnittelukurssi ja ennalistamiskurssi	Kaikki toimijat	

Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan läpileikkaavasti huomioon seuraavat teemat:

- **Tutkimus:** tuotetaan Velmun menetelmäkehitykseen ja tiedon jalostukseen perustuvia raportteja ja tieteellisiä artikkeleita.
- **Innovaatiot ja vienti:** menetelmiä ja Velmu-osaamista viedään myös Velmun ulkopuolisiin projekteihin – myös ulkomaille. Tällä hetkellä näitä hankkeita ovat esim. EU LIFE IP BIODIVERSEA, OBAMA-NEXT, DNASense, PROTECT BALTIC, SOS, Blue-ZAN, EBOCC ja HIDDEN.

4. Rahoitus ja voimavarat

Vuodesta 2011 lähtien Velmu-toiminnalle on osoitettu valtion talousarvion Itämeri-rahasta vuosittain keskimäärin 1,3 milj. euron määräraha. Julkisen talouden tilan heikkeneminen on kuitenkin heijastunut Velmun rahoitukseen, joka on laskenut vuodesta 2023. Valtion vuoden 2026 budjetista uutta rahoitusta ohjataan Velmulle 850 000 euroa.

Rahoitus on pääasiallisesti suunnattu ympäristöministeriön tulosehjäytysten alaisille Velmu-toimijoille, eli Sykelle, MH:lle ja elinvoimakeskuksille. Lukelle MMM on osoittanut oman Velmu-rahoituksen. GTK:lle ja ÅA:lle on ajoittain ohjattu varoja tarkoituksiin, jotka on määritelty Velmun kannalta välttämättömiksi. Moni Velmun toiminta on koordinoitu BIODIVERSEA-hankkeen kanssa. Osa Syken ja Luken ministeriörahoituksesta käytetään BIODIVERSEA-hankkeen kansallisena omarahoituksena. Lisäksi Saaristomeren PEMMA-työhön on Sykelle myönnetty erillisrahoitusta 75 000 € vuodelle 2026.

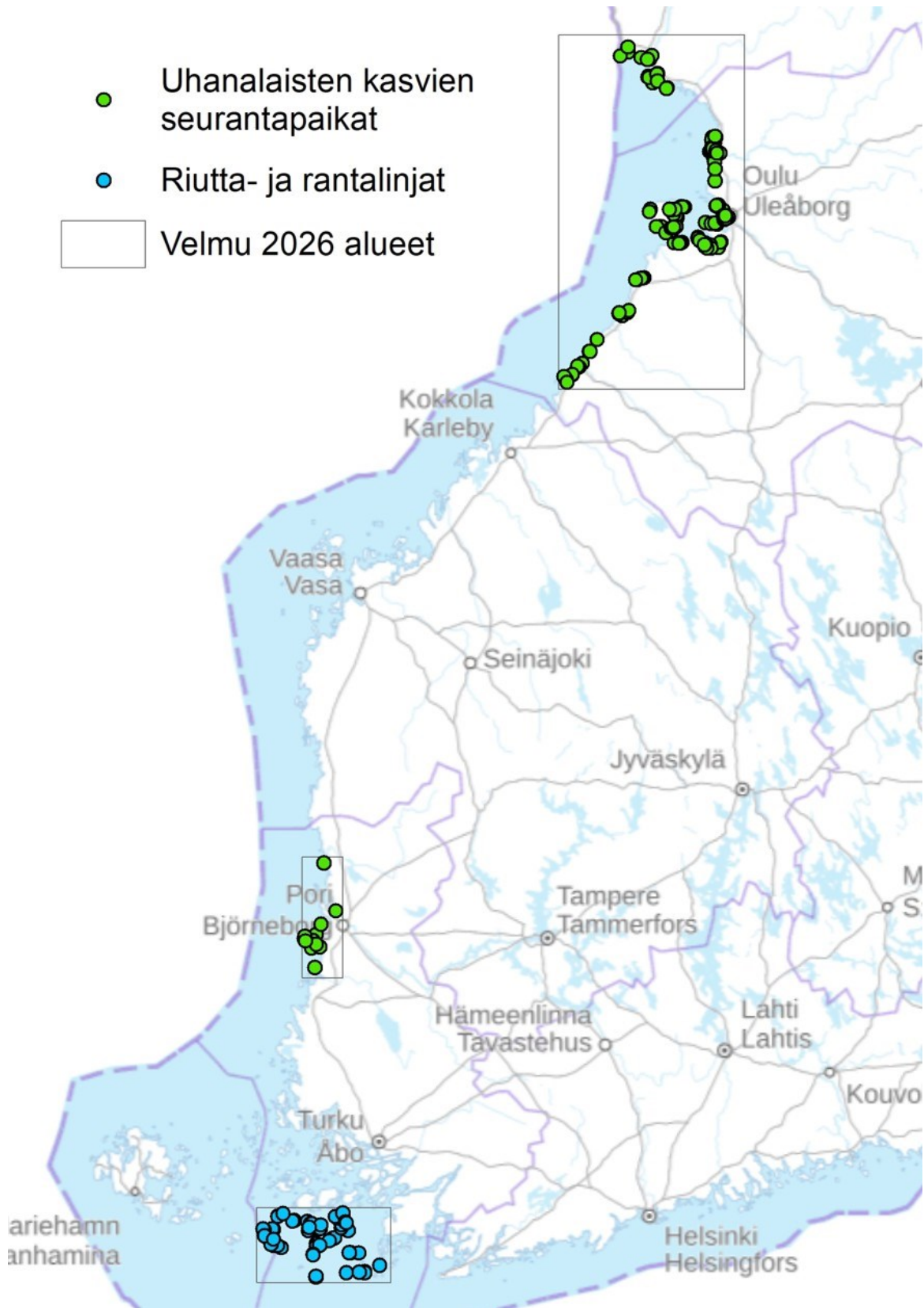
Velmun aineistoja käytetään tutkimuksessa mm. OBAMA-NEXT, HIDDEN- ja PROTECT BALTIC -hankkeissa. Näitä rahoittavat mm. EU Horizon ja InterReg Aurora -ohjelmat. Velmun aineistot ja osaaminen ovat olennaisia myös YM:n rahoittamassa ennallistamisasetusta tukevassa EUBI-hankkeessa.

Taulukko 1. Velmun rahoitussuunnitelma vuodelle 2026 (YM ja MMM).

Rahoitettava	Rahoittaja	2025 ylijäämä, €	2026 tarve-esitys, €	2026 käytettävissä, €
Syken Velmu-toiminta	YM	63 329	317 000	380 329
Syken BIODIVERSEA-omarahoitus	YM	68 725	83 000	151 725
MH:n Velmu-toiminta	YM	0	120 000	120 000
MH:n BIODIVERSEA-omarahoitus	YM	0	250 000	250 000
Lounais-Suomen elinvoimakeskus	YM	29 157	70 000	99 157
Pohjois-Suomen elinvoimakeskus	YM	10 873	30 000	40 873
ÅA	YM	0	5 000	5 000
Luke *	MMM	0	108 000	108 000
Yhteensä	YM & MMM	172 084	983 000	1 015 084

* Osa MMM:n Velmu-myönnöstä Lukelle käytetään BIODIVERSEAn kansallisena omarahoituksena.

Liite 1. Velmun vuoden 2026 inventointien toiminta-alueet

Kuva 1. Velmun toiminta-alueet vuonna 2026. Velmu-kartoituksilla tuetaan erityisesti uhanalaisuusarvioin- teja. Perämerellä ja Selkämerellä kartoitukset keskittyvät uhanalaisten kasvien seurantakohteisiin, kun taas Saaristomerellä kartoitusten painopiste on puutteellisesti tunnetuissa levissä ja selkärangattomissa.